

<yacens@gmail.com> Yair Censor

Fwd [Segel-plus]: מכתב גלוי לתלמידי הפקולטה למשפטים

29 ביוני 2011 09:07

<salzberg@research.haifa.ac.il> salzberger
אל: segEL-PLUS@research.haifa.ac.il

מכתב שהועבר אמש לתלמידי הפקולטה למשפטים. בברכה, פניה

מכתב גלוי לתלמידי הפקולטה למשפטים באוניברסיטת חיפה

פניה עוז-זלצברגר

סטודנטים נכבדים,

עד כה לא השמעתי קול ציבורי ב"פרשת התקווה": ההחלטה (הלא-חדשה) שלא לשיר את התקווה בטקס סיום בוגרי הפקולטה, שהובילה למשבר (חדש) פקולטתי וציבורי. חשוב לי שהדבר הראשון שאני כותבת יהיה ממוען לתלמידי הפקולטה שלנו. אתם השותפים הכי חשובים והכי רלוונטיים בפרשה הזאת. זה לא מכתב פרופסוריאלי, לא מהקתדרה. זה מכתב אישי.

גם קהילת המרצים, כמו קהילת הסטודנטים, חלוקה בדעותיה. שמעתי דעות של כמה וכמה מרצים. קראתי מכתבים של סטודנטים, בעלי דעות שונות, שכתבו ברגש ובתבונה. קראתי פוסטים בעמודי הפייסבוק הרלוונטיים, וגם כותביהם התבטאו מנהמת ליבם. אם יש מניפולטורים בסיפור הזה, לא מצאתי אותם. מי שמשמיע את קולו, סימן שמאד אכפת לו.

מדובר בדינמיקה דמוקרטית ממדרגה ראשונה. מה לעשות, לא כל דינמיקה דמוקרטית היא חגיגה (כפי שלא כל מסיבת עיתונאים היא מסיבה). יש קולות שונים. טוב שכן.

אבל קורה גם משהו רע.

יכולתי להציע לכם ניתוח מהיר של ההבדלים בין פטריוטיות (מושג ערכי לעילא שמקורו באתוס האזרחי), לאומיות (עניין עמוק, רגשי, זהותי) ולאומנות (הקצנה לכיוון של תיעוב הזר וחיפוש אובססיבי של "גייס חמישי בשורותינו"). אבל כאמור, לא מהקתדרה אני כותבת כאן. מי שרוצה, שישלח אלי מייל ונדבר.

אני כותבת כדי להציע להנמיך את הלהבות. לא להיכנס לסחרור פוליטי-רגשי. להרגיע קצת את נפש היהודי ההומיה. הפקולטה למשפטים בחיפה היא לא חבורת בוגדים בארצם או בעמם. היא לא קן צפעונים "פוסט-ציוני". היא לא מנסה לתקוע סכין בגב האומה, בלי קשר לשאלה אם מדובר בעם היהודי או בלאום הישראלי. אין בה "דומיננטיות של האנטי-ציונים, שהופכת לדורסנית" (כדבריו המתלהמים, לצערי, של בן דרור ימיני). כל מי שמכיר קצת את הפקולטה הזאת יודע שאנשיה מגוונים ברקעם ובדעותיהם. אני יכולה לומר לכם בבטחון גמור שכולם אוהבים את ארצם, גם אם הם חלוקים בתפיסתם בדבר הטוב והראוי לארצם. מי שקורא לי ולחבריי "חוליגנים אקדמיים" (שוב בן דרור ימיני), משווה אותנו ליוזבראט (עו"ד חיים משגב), מגדיר אותנו כ"אנטישמיים ממש" עם "שנאה פתולוגית

למדינת ישראל הציונית" (ד"ר דוד בוקעי מאוניברסיטת חיפה) עושה מעשה נבלה בנו, באוניברסיטה שלנו, ובמדינת ישראל.

אינני אוהבת את המונח "גורמים קיצוניים". אבל מי שאמר את הדברים הללו, עשה מעשה קיצוני. ומי שכותב בדף הפייסבוק שבעלי תפקידים בפקולטה שלנו הם "עוכרי ישראל בהחלט", או סתם "כוס אמא שלהם", עושה מעשה קיצוני. מעשה הפוך ממעשיהם של סטודנטים שכתבו באותו דף עצמו דברים נכוחים, כואבים, אדיבים, ומנומקים היטב.

מרבית המגיבים שהתבטאו בערוצים השונים, ככל שיכולתי לקרוא, כתבו בכנות ובכאב. בדם לבבם כתבו. מתוך חרדת אמת לעתיד המדינה והאומה. אבל הפובליציסטים שציטטתי לעיל, וגם המעטים מאד מקרב הסטודנטים שלנו שכתבו פוסטים מגדפים, חצו קו דק ושחור. קו בין מאבק רעיונות להוקעת בני אדם. קו בין ויכוח קשה לבין דלגיטימציה של אזרחים-עמיתים. מי שמתנסח כך, אולי לא יודע שהוא דן את החברה הישראלית לשבר נורא. לדחיקתן של קבוצות שלמות אל מעבר לסף הדלת. לעונת-צייד נגד גייס חמישי מדומיין.

ואל תטעו: עונת הצייד כבר החלה, והיא מכוונת לא רק נגד "אנטי ציונים" בממש או בדמיון, אלא גם נגד "ציונים לא מספיק טובים". ונגד "מי ששר את ההמנון בקול שקט מדי". ונגד "מי שלא גיהץ את דגל ישראל שתלוי על מרפסתו".

יש משהו עצוב נורא באנשים המתבוננים סביב ומוצאים בוגדים בכל מקום. באימה חשיכה הם מגלים שבית המשפט העליון, והתקשורת, והאקדמיה, והסופרים והאמנים, וכמעט כל תל אביב, התנחשלו למעין צונאמי שחור של שונאי-עצמם ושונאי-עמם, והם קמים על מדינת ישראל לכלותה, מסיבות לא ברורות, אי-רציונליות, אפלות. צר לי על האנשים האלה, שהופכים בר-פלוגתא לאוייב. קראתי דברים שכתבו סטודנטים בפקולטה שלנו, גם אלה שכועסים מאוד על "פרשת התקווה", ושמחתי לראות שמרביתם לא שותפים לפאראנויה פוליטית מן הזן הזה.

מתי אסור להנמיך את הלהבות? כשמדובר בציפור הנפש. כשהויכוח הוא על ליבת העיקרון. אל תיבהלו מאיומים ומחרמות. היאבקו על עקרונותיכם.

אחדים מכם מרגישים שבשיעורים מסויימים בפקולטה ניתן ביטוי גדול יותר לדעות ואג'נדות שממוקמות מן המרכז הפוליטי שמאלה. אני לא בטוחה איך מודדים ומבססים רושם כזה סטטיסטית ועובדתית. אני מכירה מקרוב אנשי ימין שזכויות אדם ואזרח, לרבות זכויות עצירים פלסטיניים, הן בבת-עינים ויסוד אמונתם הפוליטית. אני מכירה מקרוב אנשי שמאל שמורשת ישראל, תקומת עם ישראל בארצו, ותחיית השפה העברית יקרים לליבם ומרגשים את ליבם. חפשו את הניואנסים. ויכוח טוב מבוסס על הבנה מדוייקת של הבדלי-עמדה אותנטיים, לא על הכללה מבוהלת אודות בני-אופל מדומיינים.

מי שנאבק באומץ על עקרונותיו הוא לא בהכרח מי שיעדיף לצמצם את מספרם של בני שיחו באמצעות דחיקתם אל מחוץ לגדר. כי ככל שיותר ישראלים יידחקו, בעיני יריביהם, מחוץ לגדר, כך תצטמצם הטריטוריה הציבורית והאינטלקטואלית שבה אנחנו חיים. מזר שדווקא אלה שדורשים (מנהמת ליבם הכואב) שלא לוותר על אדמת אבות, מסוגלים בקלות כזאת לוותר על איזורים שלמים בחברה הישראלית, ולהפכם מאזרחים-עמיתים ובני-שיח - לבוגדים שיש לפטרם, לגרשם ("לעזה", כדברי טוקבקיסטים), לאכוף עליהם התנהגות טובה, או סתם להשתיקם.

ממי מוטב לנו ליטול השראה: מאבות החוקה האמריקאית או ממחוללי "מהפכת התרבות" בסין? מהרבנים שקמו והתווכחו זה עם זה בעוז ובחוכמה, לתפארתה של מחשבת ישראל לדורותיה, או עם הרבנים שגזרו על יריביהם האינטלקטואליים חרם ונידוי?

ולכן אשמח לקיים דיון אדיב, מכבד ונוקב עם בן דרור ימיני, באם יחזור בו מהקביעה המייחסת לי או לעמיתי "חוליגאניות" ו"אנטי ציונות דורסנית". אציע לו להתנער בקול רם

מן הטוקבקים הנלהבים המשתרכים אחרי מאמריו, ומאחלים למרצים שלכם כל מיני מיתות משונות. כי כולנו אחראים למה שיוצא מפינו, וקצת אחראים גם למה שאנשים אחרים עלולים להבין ממה שיוצא מפינו.

כמעט לסיום, משהו על הציונות.

הציונות נועדה, כמדומני, לכונן מדינה יהודית. לא מדינה ציונית. בן גוריון הכריז על הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל. לא מדינה ציונית. בירושלים קמה ב-1925 אוניברסיטה עברית. לא אוניברסיטה ציונית. הישראלים הראשונים שרקדו ברחובות בה' באייר תש"ח התרפקו על אזרחותם החדשה, הישראלית. לא הציונית.

למה? כי הציונות אינה שם נרדף ללאומיות יהודית, לאזרחות ישראלית, או לתרבות עברית. הציונות היא "רק" האידיאולוגיה שהביאה אותן לעולם. היא מנוע, לא תכלית. גם היום היא השקפת-עולם חשובה, פרומיננטית, רלוונטית, שדוגלת במדינת ישראל ובלאומיות היהודית ובתרבות העברית (ורבים יוסיפו שגם הדמוקרטיה הישראלית היא ערך ציוני יסודי).

לא נכון לבלבל בין השקפת-עולם, גם אם היא מאד יקרה ללבנו, לבין מדינה, עם ותרבות. ישראל היא מדינת היהודים (הדמוקרטית, כמובן, אבל כן - מדינת היהודים). שמתם לב מי קורא לה "המדינה/היישות הציונית"? רק הגרועים באויביה. אלה המעמידים אותה על אידיאולוגיה בלבד, לא על צדק, לא על ריבונות ולא על המשפט הבינלאומי.

אידיאולוגיות הן אמצעי, לא יעד. השקפת עולם היא בחירה אנושית, לא תווית רשמית. לכן אני כציונית לא רוצה ללמד ב"אוניברסיטה ציונית" (כפי שכינו הנשיא והרקטור, בתגובה מבוהלת ונחפזת, את אוניברסיטת חיפה). אבל אני גאה ללמד בשפה העברית, באוניברסיטה ישראלית, במדינה יהודית ודמוקרטית.

ולסיום, משהו על התקווה.

לדעתי האישית, ראוי לשיר את התקווה בטקסי הבוגרים של הפקולטה.

יש מקום רחב, ולגיטימי לגמרי, לדיון על ההמנון הלאומי שלנו. על מילותיו שנכתבו מזמן מאוד, בגולה, צופות פני עתיד. על אי-התאמתו ללא-יהודים, ערבים ואחרים, בישראל בת זמננו. על ערכו ההיסטורי העצום.

על ההטיות שלו: דתית, לאומית, מגדרית, ואפילו גיאוגרפית (חשבתם על זה? "לפאתי מזרח קדימה, עין לציון צופיה"? לא מנקודת מבטם של יהודי עיראק, פרס ותימן).

בעיניי זה שיר נפלא, עדין, אנושי, שמצמיח תקווה מתוך עצב גדול. כדאי לקרוא פעם את השיר שכתב נפתלי הרץ אימבר במלואו. נגיש בוויקיפדיה. יפה בעיני שבניגוד למקובל באומות העולם, בהמנון שלנו אין דגלים ואין רובים, אין קרבות ואין גיבורים. יש לב, נפש, כאב ותקווה. ובנוסח המלא יש גם הרבה הרבה דמעות.

אבל יש לי פרשנות משלי למילים "להיות עם חופשי בארצנו". פרשנותי לא מאפשרת לי לעמוד ולשיר את התקווה בכפייה. לא אסכים לשיר אותה בגלל עצומות הקוראות "לחייב את הפקולטה לשיר את ההמנון". לא אסכים לשיר אותה תחת איום גלוי או סמוי של תנועת "אם תרצו", שנושאת את שם בנימין זאב הרצל לשווא.

זו, מבחינתי, ציפור הנפש. אם יכפו עלי לשיר את ההמנון החירות של עמי, אעמוד ואשתוק.

ובעיני רוחי יעמוד לצידי משורר אחד, נודד, הרפתקן, פולמוסן מושבע, חולם וחובב ציון.
נפתלי הרץ אימבר. וגם הוא ייאלם דום.

שלכם בהערכה, בדאגה, ובתקווה,

פניה עוז-זלצברגר

SEGEL-PLUS - University of Haifa Faculty Electronic Forum

DISCLAIMER: Views herein expressed belong to the individual senders and do not necessarily reflect the views of any other individuals or bodies associated with the University of Haifa.

.To REPLY to the sender of a posting, use your "reply" option*

. To POST to everyone on the list, send your message to SEGEL-PLUS@list.haifa.ac.il*

:For INFO or subscription maintenance*

<http://list.haifa.ac.il/listinfo/segel-plus>
